

Evropské prohlášení o nemocničním lékárenství: slovník pojmů

Neal Maskrey,¹ Roberto Frontini,^{2,3} Jonathan Underhill,⁴ David Preece³

¹School of Pharmacy, Keele University, Keele, Staffordshire, Spojené království.

²Apotheke des Universitätsklinikums Leipzig AoR, Lipsko, Německo.

³The European Association of Hospital Pharmacists, Policy and Advocacy, Brusel, Belgie.

⁴Centre for Medicines Optimisation, Keele University, Keele, Staffordshire, Spojené království.

Korespondenční adresa

Professor Neal Maskrey, School of Pharmacy, Keele University, Keele, Staffordshire ST5 5BG, UK; Neal.Maskrey@nice.org.uk

Přijato 7. srpna 2014
Revize 27. srpna 2014
Schváleno 28. srpna 2014

Tento slovník pojmů (tabulka 1) byl vypracován jako doplněk k Evropskému prohlášení o nemocničním lékárenství, přijatému na summitu dne 15. května 2014 v Bruselu.

Při práci na vylepšení jednotlivých statementů s účastníky workshopů při summitu 14. května 2014 jsme dospěli k závěru, že je jednoznačně potřeba připojit k tomuto dokumentu slovník s vysvětlením pojmů. Cílem přitom bylo, aby čtenáři, kteří se květnových diskusí nezúčastnili, shodně chápali, co se hlavními termíny používanými v prohlášení myslí.

Komunikace je náročná: prohlášení je v angličtině, jež není mateřským jazykem řady čtenářů, a jednotlivá slova a slovní spojení navíc mají v různých zemích různý význam. Kromě toho se farmaceutická praxe v různých členských státech značně rozchází. Záměrem tohoto slovníku je předejít nedorozuměním v souvislosti s technickými pojmy, které se v prohlášení používají.

Všichni autoři slovníku působili při konzultacích delfskou metodou jako moderátoři nebo pozorovatelé a tři z nich (N. M., R. F., J. U.) moderovali proces „World Café“ (*viz stranu 264*); David Preece při „World Café“ působil jako zapisovatel. Všichni dobře znali technické pojmy spojené s Evropským prohlášením o nemocničním lékárenství, v souvislosti s nimiž se v obou procesech rozputaly diskuse na téma terminologie.

Tyto debaty se staly východiskem pro identifikaci slov a spojení, která se měla objevit v budoucím slovníku k prohlášení. Pokud možné zdroje potřebných definicí nebyly stanoveny v rámci diskusí, byly určeny v databázi PubMed nebo v internetových vyhledávačích. V případě potřeby se reference získávaly metodou sněhové koule. Klíčovým faktorem při rozhodování o nevhodnějších zdrojích pro potřeby slovníku byla jejich významnost při technických diskusích delfskou metodou a v rámci procesu „World Café“.

Příspěvatelé N. M. korespondenčně ve spolupráci s D. P. vypracoval přístup pro vytvoření slovníku. D. P. sepsal první návrh, který doplnil a zdokonalil N. M. R. F. a J. U. revidovali a provedli další navrhované změny, které D. P. začlenil do textu slovníku. Konečné znění pak vypracoval N. M. Všichni autoři revidovali a schválili konečný rukopis.

Střet zájmů N. M. a J. U. jsou na částečný úvazek zaměstnání v National Institute for Health and Care Excellence. R. F. je rezidentem European Association of Hospital Pharmacists. D. P. nemá žádný střet zájmů.

Původ a recenzní řízení Zadáno; interní posouzení.

Citace: Maskrey N., Frontini R., Underhill J., et al. *Eur J Hosp Pharm* 2014;21: 294–300.

Tabulka 1 Slovník pojmů

Výraz	Definice	Zdroj	Poznámky
Podání léčivého přípravku	Podání léčivého přípravku zahrnuje ověření pacientovy totožnosti, ujištění, že není na léčivý přípravek alergický, že použití přípravku odpovídá běžnému dávkování, vedlejším účinkům, zvláštním opatřením a kontraindikacím a že je v souladu s plánem péče o pacienta (plánem či programem péče), že není překročeno datum expirace a způsob, cesta a načasování podání jsou správné, a zajištění jednoznačného, přesného a okamžitého zaznamenávání veškerých podaných, záměrně nevydaných a pacientem odmítnutých léčivých přípravků.	Převzato od UK Nursing & Midwifery Council: http://www.nmc-uk.org/Documents/NMC-Publications/NMC-Standards-for-medicines-management.pdf	
Nežádoucí reakce na lék	Veškeré nežádoucí projevy, které pacient zaznamená při užívání léku a u nichž existuje podezření, že je vyvolal lék nebo léky.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/Howwemonitorthesafetyofproducts/Medicines/TheYellowCardScheme/Informationforhealthcareprofessionals/Adversedrugreactions/index.htm Převzato od UNITE FOR SIGHT: http://www.uniteforsight.org/global-health-course/module1	
Požadavky na kvalitu na základě osvědčených postupů	Na základě těchto zásad se dosahuje maximální účelnosti, účinnosti, bezpečnosti, přístupnosti, omezení nepatřičných odchylek a udržitelnosti.		
Systém hlášení klinických událostí (Clinical incident reporting system, CIRIS)	Hlášení chyb, zranění, nepoškozujících chyb, nefunkčnosti vybavení, chyb v rámci procesů a jiných rizik lékařem, sestrou nebo jiným poskytovatelem péče v nemocnici nebo zdravotní organizaci a informování širší veřejnosti prostřednictvím komplexního regionálního či státního systému hlášení ze strany organizace. Tak lze cílenou snahou o zlepšení a změny systémů do budoucna přispět ke zmenšení pravděpodobnosti, že dojde k poškození pacienta. Systémy hlášení nejsou represivní a lze je také navrhnout tak, aby bylo možné získávat informace od pacientů, rodin a subjektů zastupujících spotřebitele.	Převzato od Světové zdravotnické organizace: http://www.who.int/patientsafety/events/05/Reporting_Guidelines.pdf	Označován také jako systém hlášení kritických událostí. Tato dvě označení jsou zaměnitelná.
Možnosti klinické léčby	Kompetentní klinický lékař stanoví v souladu s osvědčenými postupy vhodné plány léčby, jejich podmínky upravuje v návaznosti na měnící se okolnosti. Odpovídajícím způsobem o nich referuje, koordinuje péči s jinými pracovníky a poskytuje kontinuální péči s ohledem na pacienta, nikoli pouze na problém.	Převzato od RCGP: http://www.wpba4gps.co.uk/fileadmin/user_upload/secure/mindmaps/PDF_files_for_Compentency/Clinical_Management.pdf	
Klinická hodnocení	Účastníci klinických hodnocení podstupují specifické intervence v souladu s plánem nebo protokolem výzkumu formulovaným výzkumníky. V rámci klinických testů se může porovnávat nový lékařský přístup se standardním, který již je dostupný, dále s placebem, jež neobsahuje žádné aktivní složky, nebo s absencí léčby.	Převzato z ClinicalTrials.gov: https://clinicaltrials.gov/ct2/about-studies/learn	Označovány také jako intervenční studie.
Kompetence	Znalosti, dovednosti, způsob jednání a přístup, které jedinec získá, rozvíjí a shrmažďuje prostřednictvím vzdělávání, školení a pracovních zkušeností.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Rámec kompetencí	Rámec kompetencí je soubor kompetencí, které se považují za stěžejní pro efektivní výkon. Rozvojem kompetencí by se měli jedinci neustále zlepšovat ve svém výkonu a měli by pracovat efektivněji.	Whiddett S., Hollyforde, S. <i>The Competencies Handbook</i> . Londýn: Institute of Personnel and Development, 1999. Viz http://www.fip.org/files/fip/PharmacyEducation/GbCF%20booklet.pdf Převzato od PCAA: http://www.pccar.com/what-is-compounding	
Příprava (léčivých přípravků)	Příprava v lékárnách je proces přípravy individuálně připravovaných léčivých přípravků, větš. pro konkrétní pacienty.		Viz též „Individuálně připravený lék“.
Počítačová podpora při rozhodování	Systémy počítačové podpory při rozhodování jsou počítačové aplikace, které pomáhají klinickým pracovníkům v diagnostickém a terapeutickém rozhodování při péči o pacienty. Mohou usnadňovat přístup k údajům potřebným k rozhodování, vytvářet upomínky a upozornění v okamžiku setkání s pacientem, pomáhat stanovit diagnózu při předepisování a revizi léků a upozorňovat klinické pracovníky, identifikují-li v údajích pacientů nové vzorce.	Převzato z: Payne TH. Computer decision support systems. <i>Chest</i> 2000; 118:47S–52S. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10939999	
Padělaní (v souvislosti s léčivy)	Padělané léčivo je takové léčivo, u něž je úmyslně a podvodně nesprávně označena identita nebo zdroj. Předmětem padělaní mohou být značkové i generické přípravky a padělané přípravky mohou obsahovat správné i nesprávné složky, nulové nebo nedostatečné množství aktivních látek, či mohou mít padělaný obal.	Světová zdravotnická organizace: http://www.who.int/medicines/services/counterfeit/overview/en/	

Pokračování

OoTabulka Pokračování

Výraz	Definice	Zdroj	Poznámky
Vydávání (léčivých přípravků)	Označit a dodat klinicky vhodné léčivo ze zásob pacientovi či ošetřujícímu personálu (obvykle na základě písemného lékařského předpisu) pro vlastní užívání či podání jiným pracovníkem a poskytnout doporučení k bezpečnému a účinnému používání.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	
Likvidace (léčivých přípravků)	Léčivé přípravky, jež se pacientovi z jakéhokoliv důvodu již nepodávají, by se měly standardně vracet v příslušné lékárně nebo lékaři, který přípravek vydal, k bezpečné likvidaci.	Převzato od Královské lékařské společnosti (Royal Pharmaceutical Society, Spojené království): http://www.rpharms.com/support-pdfs/safsechandmeds.pdf	
Distribuce (léčivých přípravků)	Proces stálého skladování a přepravy léčivých přípravků a manipulace s nimi za odpovídajících podmínek v souladu s registrací nebo specifikací přípravku.	Převzato od MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Inspectionandstandards/GoodDistributionPractice/	
Lékové komise	Fórum sdružující všechny subjekty, které se podílejí na rozhodování o používání léčivých přípravků; mohou fungovat na jakékoli úrovni systému zdravotnictví: na úrovni kraje (kdy dohlíží na zařízení zajišťující primární péči), v nemocnicích či na státní úrovni.	Světová zdravotnická organizace: http://apps.who.int/medicinedocs/en/d/Js4882e/3.1.html	
Účinnost (léčivých přípravků)	Schopnost intervence dosáhnout žádoucího prospěšného účinku pod vedením odborníka a za ideálních podmínek, například během klinických testů.	Úprava hesla z <i>Dorland's Medical Dictionary for Health Consumers</i> : http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/efficacy	
Efektivita (léčivých přípravků)	Míra, do jaké intervence dosáhne zamýšleného zdravotního výsledku za normálních či obvyklých podmínek.	Úprava hesla z <i>Mosby's Dental Dictionary</i> , 2. vyd., 2008: http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/effectiveness	
eHealth	eHealth je přenos zdravotnických zdrojů a zdravotní péče elektronickými prostředky. Zahnuje tři hlavní oblasti: <ul style="list-style-type: none"> ► Poskytování zdravotních informací zdravotníkům a příjemcům zdravotní péče prostřednictvím internetu a telekomunikací ► Využívání IT a elektronického obchodování ke zlepšování veřejných zdravotnických služeb, např. prostřednictvím vzdělávání a školení zdravotníků ► Využívání postupů elektronického obchodování a podnikání při řízení zdravotnických systémů 	Světová zdravotnická organizace: http://www.who.int/trade/glossary/story021/en/	
Empiricky podložený postup	Péčlivé, výslovné a uvážlivé využívání nejlepších dostupných znalostí při rozhodování o péči o jednotlivé pacienty. Empiricky podložená zdravotnická praxe znamená spojení individuálních klinických odborných znalostí s nejlepšími dostupnými externími klinickými poznatky ze systematického výzkumu. Odborné znalosti se projevují v mnoha rovinách, především pak v účinnější a efektivnější diagnóze, pozornější identifikaci a soucinném vnímání obtíží, práv a preferencí jednotlivých pacientů při klinickém rozhodování o vhodné péči.	Sackett DL, Rosenberg WMC, Muir Gray JA, et al. Evidence based medicine: what it is and what it isn't. <i>BMJ</i> 1996; 312:71. http://www.bmj.com/content/312/7023/71	Označení „empiricky podložený postup“ se nyní upřednostňuje před výrazem „empiricky podložená medicína“.
Individuálně připravovaný lék	Léčivý přípravek, který se vydává okamžitě po přípravě a neskládá se.	FIP: http://www.ajhp.org/content/66/5_Supplement_3/s67.full	Viz též „příprava (léčivých přípravků)“.
Akreditační program pro externí hodnocení kvality	Regionální (případně státní) proces, jehož se organizace poskytující služby dobrovolně účastní s cílem zlepšit vlastní organizaci a poskytování zdravotních služeb, které ve vztahu k jednoznačným veřejným standardům hodnotí týmy recenzentů pod vedením nezúčastněného orgánu, jenž zahrnuje příjemce a poskytovatele péče, nákupčí a zástupce vlády (ale je vůči nim nestranný).	Shaw C. D. External quality mechanisms for health care: summary of the ExPeRT project on visitatie, accreditation, EFQM and ISO assessment in European Union countries. <i>Int J Qual Health Care</i> 2000; 12: 169–7. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/10894187	
Lékový (pozitivní) list	Výstup procesů pro podporu řízení nasazování, používání či ukončení léčby v rámci zdravotního systému nebo organizace.	Vypracovávaní a aktualizace místních pozitivních listů. Praktické pokyny NICE k léčivým přípravkům 2012: http://www.nice.org.uk/guidance/MPG1/chapter/1-background#definition-of-a-local-formulary	
Pokyny (guideliny) (klinické)	Systematicky vypracovaná prohlášení, která pomáhají lékařům a pacientům v rozhodování o vhodné zdravotní péči za konkrétních klinických podmínek.	Field M., Lohr K.; Committee to Advise the Public Health Service on Clinical Practice Guidelines, Institute of Medicine. <i>Clinical Practice Guidelines: Directions for a New Program</i> . Washington, DC: National Academies Press, 1990. Viz http://www.sign.ac.uk/guidelines/fulltext/50/section1.html	
Nebezpečný (v souvislosti s léčiv)	Mezi léky považované za nebezpečné patří ty, které se u lidí či zvířat projevují alespoň jedním ze šesti následujících způsobů:	NIOSH List of Antineoplastic and Other Hazardous Drugs in Healthcare Settings 2012: http://www.cdc.gov/niosh/docs/2012-150/pdfs/2012-150.pdf	

Pokračování

Tabulka 1 Pokračování

Výraz	Definice	Zdroj	Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Karcinogenita ▶ Teratogenita nebo jiná vývojová toxicita ▶ Toxicita ▶ Reprodukční toxicita ▶ Orgánová toxicita při nízkých dávkách ▶ Genotoxicita 		
Zdravotnické prostředí	Místo, kde se jednotlivcům poskytuje zdravotní či sociální péče.	Viz podrobné definice na adrese https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/	
Vysoce rizikové léky	Vysoce rizikové léky jsou léčivé přípravky, u nichž je velká pravděpodobnost způsobení újmy pacientovi, a to i v případě odpovídajícího užívání.	Patient Safety First: http://www.patientsafetyfirst.nhs.uk/ashx/Asset.ashx?path=/How-to-guides-2008-09-19/Medicines%201.1_17Sept08.pdf	
Označování (léčivých)	Bezpečné používání všech léčivých přípravků závisí na tom, zda si uživatelé pozorně a správně přečtou označení a obal a zda jsou schopni tyto informace přijmout a řídit se jimi. Prvořadým účelem značení a balení léčivých přípravků je jasná, jednoznačná identifikace a podmínky bezpečného užívání léku.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/home/groups/pl-a/documents/websitesources/con157150.pdf	
Výroba (léčivých přípravků)	Aktivity, pro které se požaduje povolení uvedené v čl. 40 odst. 1 a 3 směrnice 2001/83/ES nebo povolení uvedené v čl. 13 odst. 1 směrnice 2001/20/ES.	Směrnice Komise 2003/94/ES: http://ec.europa.eu/health/files/eudralex/vol-1/dir_2003_94/dir_2003_94_en.pdf	
Registrace	Léčivé přípravky, které splňují standardy bezpečnosti, kvality a účinnosti, získají registraci (dříve označovanou jako licence výrobu), čímž je obvykle podmíněno jejich předepisování či prodej.	MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Howweregulate/Medicines/Licensingofmedicines/Marketingauthorisations/	
Zdravotnický prostředek	Nástroj, přístroj, zařízení, programové vybavení, materiál nebo jiný předmět, použitý samostatně nebo v kombinaci, spolu s jakýmkoli příslušenstvím a včetně programového vybavení určeného výrobcem ke specifickému použití pro diagnostické nebo léčebné účely a nezbytného k jeho správnému použití, určený výrobcem pro použití u člověka za účelem: <ul style="list-style-type: none"> ▶ stanovení diagnózy, prevence, monitorování, léčby nebo mírnění choroby, ▶ stanovení diagnózy, monitorování, léčby, mírnění nebo kompenzace poranění nebo zdravotního postižení, ▶ vyšetřování, náhrady nebo modifikace anatomické struktury nebo fyziologického procesu, ▶ kontroly počětí, a který nedosahuje své hlavní zamýšlené funkce v lidském těle nebo na jeho povrchu farmakologickým, imunologickým nebo metabolickým účinkem, ale jehož funkce může být takovými účinky podpořena.	Evropská unie: http://ec.europa.eu/health/medical-devices/files/revision_docs/2007-47-en_en.pdf	
Léková chyba	lékovou chybou se rozumí neúmyslné chyby v předepsání, vydání, podávání či sledování léčivého přípravku u zdravotníka, pacienta nebo spotřebitele.	EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/special_topics/general/general_content_000570.jsp	
Léčivý přípravek	Jakákoliv látka nebo kombinace látek, o nichž se uvádí, že mají léčebné nebo preventivní vlastnosti v případě onemocnění lidí, nebo jakákoliv látka nebo kombinace látek, kterou lze použít u lidí nebo podat lidem buď k obnově, úpravě či ovlivnění fyziologických funkcí prostřednictvím farmakologického, imunologického nebo metabolického účinku, nebo ke stanovení lékařské diagnózy.	Evropská unie: http://www.wipo.int/wipolex/en/details.jsp?id=13063	Synonymní s výrazem „léčivo“.
Systém hlášení lékových chyb (Medication error reporting system, MERS)	Systém hlášení událostí, který usnadňuje prvotním klinickým lékařům nahlášení události za podmínek, že jejich hlášení nebude mít za důsledek potrestání a lépe se díky němu porozumí příčinám události a podnítí se systémové změny, díky kterým se takové události do budoucna zamezí.	Mahajan R. P. Critical incident reporting and learning. <i>Br J Anaesth</i> 2010; 105 : 69–75. http://bj.a.oxfordjournals.org/content/105/1/69.abstract	

Pokračování

Výraz	Definice	Zdroj	Poznámky
Tabulka 1 Pokračování			
Používání léčivých přípravků	Používání léčivého přípravku je komplexní proces, který zahrnuje dílčí procesy předepsání léku, zpracování objednávky, vydání, podání a sledování účinků.	Institute for Safe Medication Practices: http://www.ismp.org/faq.asp#Question_3	
Opatření pro správu léčivých přípravků	Systém procesů a jednání, který určuje, jak pacienti a zdravotnické systémy používají léčivé přípravky.	Převzato od National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/developing_systems/intro/resources/library_good_practice_guide_mmmbook1_2002.pdf . NICE:	
Optimalizace farmakoterapie	Optimalizace farmakoterapie zajišťuje, že léčivé přípravky lidem přinášejí ty nejlepší výsledky a zároveň jim způsobují co nejmenší újmu. Optimalizace farmakoterapie vyžaduje empiricky podložené rozhodování o lécích s efektivním zapojením pacienta a odbornou spoluprací, aby se vyvinul individuální, osobní přístup k používání léčivých přípravků v rámci dostupných zdrojů.	http://www.nice.org.uk/guidance/gid-cgwave0676/resources/medicines-optimisation-draft-scope2	
Nedostatek léčivých přípravků	Situace, kdy celkové zásoby všech klinicky zaměnitelných verzí léčivého přípravku nejsou dostatečné pro uspokojení stávající či plánované poptávky na úrovni uživatelů. K nedostatku léků může dojít z řady důvodů, např. v důsledku komplikací při výrobě či problémů s kvalitou léků, které mohou mít vliv na péči o pacienty.	Převzato od FDA: http://www.fda.gov/downloads/AboutFDA/ReportsManualsForms/StaffPoliciesandProcedures/ucm079936.pdf EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000588.jsp&mid=WC0b01ac05807477a5	
mHealth	Zdravotnické a veřejné zdravotní služby podporované mobilními zařízeními, jako jsou mobilní telefony, zařízení pro monitorování pacientů, kapesní počítače (PDA) a jiná bezdrátová zařízení.	Světová zdravotnická organizace: http://www.who.int/goe/publications/goe_mhealth_web.pdf	
Michání? (léčivých přípravků)	Spojení dvou (či více) aktivních farmaceutických složek v jedné receptuře či alespoň dvou léčivých přípravků podávaných zároveň.	National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/improving_safety/mixing_meds/resources/mixing_of_medicines.pdf	
Multidisciplinární	Spojující či zahrnující více akademických disciplín nebo odborných specializací při přístupu k nějakému tématu či problému.	Oxfordské slovníky: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/multidisciplinary	
„Near miss“ událost (ve spojení s chybou léčbou)	Událost, situace či chyba, k níž došlo, ale která byla podchycena, než se dotkla pacienta.	Institute for Safe Medication Practices: https://www.ismp.org/newsletters/acutecare/articles/20090924.asp	
Zadání subdodavatelé, outsourcing	Získávání zboží či služeb na základě smlouvy od externího dodavatele.	Oxfordské slovníky: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/outsource	
Týmy pečující o pacienty	Multidisciplinární týmy pečující o pacienty obvykle pod vedením lékaře; každý člen týmu má vymezenou úlohu a celý tým se podílí na péči o pacienta.	Termin MeSH. Viz Health Foundation: http://www.health.org.uk/public/cms/75/76/313/579/Patient%20Care%20Teams.pdf?realName=jsrQqb.pdf	
Bezpečnost pacientů	Předcházení chybám a nežádoucím účinkům na straně pacientů v souvislosti se zdravotní péčí.	Světová zdravotnická organizace: http://www.euro.who.int/en/health-topics/Health-systems/patient-safety	
Zdravotnická dokumentace pacienta	Soubor klinických informací týkajících se pacientova tělesného a duševního zdraví, shromážděný z různých zdrojů.	<i>Segan's Medical Dictionary 2012</i> : http://medical-dictionary.thefreedictionary.com/health+record	
Lékařská příprava??	Veškeré aktivity spojené s nákupem materiálů a výrobků, výroba, kontrola kvality, vydávání, skladování, dodávání léčivých přípravků a kontrola s těmito činnostmi spojená.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf	
Farmakoekonomické hodnocení	Farmakoekonomika je vědecká disciplína, která hodnotí klinická, ekonomická a humánní hlediska farmaceutických výrobků, služeb a programů a jiných zdravotních intervencí, díky čemuž rozhodující subjekty a poskytovatelé ve zdravotnictví a pacienti získávají cenné informace o optimálních výsledcích a rozdělování zdravotnických zdrojů.	International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research: http://www.ispor.org/Terminology/Default.asp	
Farmakovigilanční programy	Vědecké odvětví a činnosti spojené s detekcí, hodnocením, pochopením a prevencí nežádoucích účinků nebo jiných problémů souvisejících s léky.	Světová zdravotnická organizace: http://www.who.int/medicines/areas/quality_safety/safety_efficacy/pharmvigi/en/	
Lékařská péče	Posláním lékařské péče je přispívat ke zlepšování zdravotního stavu a pomáhat pacientům se zdravotními problémy, aby co nejlépe využívali své léčivé přípravky.	FIP/WHO: http://www.fip.org/files/fip/WHO/GPP%20guidelines%20FIP%20publication_final.pdf	
Místa poskytování péče (systémy)	Laboratorní a jiné služby poskytované pacientům lůžkových oddělení. Patří sem diagnostické a laboratorní testy využívající automatizované zadávání informací.	Termin MeSH: http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?term=Point-of-Care%20Systems	
			Pokračování

Tabulka 1 Pokračování

Výraz	Definice	Zdroj	Poznámky
Dodávky	Poskytování rychlých, efektivních dodavatelských služeb pacientům včetně správných léků za správnou cenu souběžně se zajišťováním hospodárných nákupů pro místní, regionální či státní systém zdravotnictví. Může se jednat o komplexní síť obchodních, provozních, IT systémů a systémů kontroly kvality a řízení rizik. Měly by se přitom respektovat a dodržovat pokyny spojené s lékařským předpisem a lékopisem a hlediska klinického řízení.	British Journal of Medicines Procurement: http://www.medicinesprocurement.co.uk/	
Protokol	Postup provádění konkrétního experimentu nebo průběhu léčby.	Oxfordské slovníky: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/protocol	
Zajišťování kvality	Zachování požadované úrovně kvality služby či výrobku, zejména prostřednictvím sledování všech fází procesu dodávek či výroby.	Oxfordské slovníky: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-assurance	
Kontrola kvality	Systém udržování standardů u vyrobených produktů na základě testování vzorku výstupů v porovnání se specifikacemi.	Oxfordské slovníky: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/quality-control?q=quality+control	
Rekonstituce (léčivých přípravků)	Manipulace za účelem použití nebo aplikace registrovaného léčivého přípravku v souladu s pokyny uvedenými v souhru údajů o přípravku v příbalové informaci.	PIC/S Guide to Good Practices for the Preparation of Medicinal Products in Healthcare Establishments: http://www.picscheme.org/bo/commun/upload/document/pe-010-4-guide-to-good-practices-for-the-preparation-of-medicinal-products-in-healthcare-establishments-1.pdf Převzato od FIP: http://www.fip.org/centennial/files/static/REPORT_MINISTERS_SUMMIT_-_English_version_final.pdf	
Odpovědné používání léčivých přípravků	Situace, kdy jsou aktivity a schopnosti subjektu působícího v systému zdravotnictví sladěny tak, aby pacienti dostávali ve správný čas správné a ekonomicky výhodné léky, užívali je odpovídajícím způsobem a aby pro ně byly prospěšné. Poskytování správných léčivých přípravků pacientům, kteří je potřebují, vyžaduje zapojení všech subjektů včetně vlády a vízí, jak sladit veřejné a soukromé zájmy a mobilizovat zdroje.	National Prescribing Centre: http://www.npc.nhs.uk/review_medicines/intro/resources/room_for_review.pdf	
Revize (léčivých přípravků)	Strukturované kritické posouzení léčivých přípravků podávaných pacientovi za účelem dohody na léčbě, optimalizace důsledků vyplývajících z užívání léků, minimalizace obtíží vyplývajících z léčby a omezení plýtvání.	Oxfordské slovníky: http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/risk-assessment	
Posouzení rizik	Systematický proces vyhodnocování případných rizik spojených s plánovanou aktivitou nebo projektem.	Převzato z Spehar A. M., Campbell R. R., Cherrie C., et al. Seamless Care: Safe Patient Transitions from Hospital to Home. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK20459/	
Konzistentní péče	Konzistentní péče znamená hladké a bezpečné předávání pacienta v rámci jednotlivých prostředí péče o pacienty nebo mezi nimi včetně propuštění z nemocnice domů.	AHRQ: http://www.ahrq.gov/research/findings/evidence-based-reports/stakeholderguide/chapter3.html	
Zúčastněné subjekty (v kontextu zdravotní péče)	Osoby nebo skupiny, které mají zvláštní zájem na klinickém rozhodování a zdrojích, o něž se toto rozhodování opírá. Zúčastněnými subjekty mohou být pacienti, ošetřující personál, lékaři, výzkumníci, zájmové skupiny, odborné společnosti, podniky, politici aj. Každá z těchto skupin má na péči svůj jedinečný a cenný pohled.	GS1 http://www.gs1.org/docs/healthcare/GS1_article_PMPS.pdf	
Sledovatelnost	Schopnost sledovat budoucí pohyb specifikovanými fázemi širšího dodavatelského řetězce a historii, minulou aplikaci či polohu uvažovaného předmětu.	Převzato z UKMi: http://www.medicinesresources.nhs.uk/upload/documents/Communities/SPS_E_SE_England/Transcribing%20guidance%20Vs%201%20Feb11%20DG.pdf	
Přepis (v souvislosti s lékařskými předpisy)	Pořízení přesné, obvykle písemné kopie. To znamená, že k takové přepsané kopii musí vždy existovat originál. V případě léků se přepis obvykle provádí, aby odborníci pečující o pacienta měli k dispozici podrobné údaje z předpisu a další informace s ním spojené.		

Pokračování

Tabulka 1 Pokračování

Výraz	Definice	Zdroj	Poznámky
Program léčby	Plán péče rozvržený do odpovídajícího časového rámce a sepsaný a odsouhlasený multidisciplinárním týmem.	Welsh National Leadership and Innovation Agency for Healthcare guide to integrated care pathways: http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/Documents/829/integratedcarepathways.pdf	Označovány také jako program péče, kritický program, program integrované péče či tzv. mapy péče.
Používání léku mimo rozsah registrace (off-label)	V klinickém prostředí dochází k situacím, kdy se předepisující lékař může na základě dostupných znalostí domnívat, že používání nelicencovaných léků nebo používání léků mimo podmínky licence (tj. v rozporu s doporučeným užíváním) je v nejlepším zájmu pacienta. Taková praxe je běžná obzvláště v některých oblastech medicíny: například v pediatrii, kde obtíže s vývojem přípravků vhodných pro daný věk vedou k tomu, že se u dětí řada léků používá v rozporu s doporučeným užíváním nebo není licencovaná. Zdravotníci mohou považovat za nutné předepsat nebo doporučit užívání nelicencovaného přípravku v případě, že není k dispozici vhodná licencovaná alternativa, lék se připravuje v lékárně či pod dohledem lékárníka, nebo užívání licencovaného léku v rozporu s doporučeným užíváním (např. mimo stanovenou indikaci, dávkování, způsob podání nebo v rozporu s uvedeným varováním). Programy používání léčivých přípravků ze soucitu jsou určeny pro pacienty, kteří trpí chorobou, u níž neexistuje dostatečná povolená léčba, nebo kteří se nemohou zúčastnit klinického testu. Jejich smyslem je zpřístupnit pacientům nově vyvíjené možnosti léčby.	Převzato od MHRA: http://www.mhra.gov.uk/Safetyinformation/DrugSafetyUpdate/CON087990a EMA: http://www.ema.europa.eu/ema/index.jsp?curl=pages/regulation/general/general_content_000293.jsp	

EJHP

Evropské prohlášení o nemocničním lékárenství: slovník pojmů

Neal Maskrey, Roberto Frontini, Jonathan Underhill, et al.

Eur J Hosp Pharm 2014 21: 294-300

doi: 10.1136/ejhpharm-2014-000527.

Aktualizované informace a služby k dispozici na adrese:

<http://ejhp.bmj.com/content/21/5/294.full.html>

Služba e-mailových upozornění

Konkrétně:

Rozesílání bezplatných upozornění e-mailem v případě citace tohoto článku v dalších člancích. Zaškrtněte políčko v pravém horním rohu internetové verze článku.

Soubory témat

Články na podobná témata najdete v těchto souborech:

Neslučitelnost zájmů (etika) (1 178 článků)

Internet (55 článků)

„Žurnalologie“ (52 článků)

Poznámky

Žádosti o povolení:

<http://group.bmj.com/group/rights-licensing/permissions>

Objednávka dalších výtisků:

<http://journals.bmj.com/cgi/reprintform>

Přihlášení k odběru informací z BMJ:

<http://group.bmj.com/subscribe/>